

NOTE

Vedr.: **Sammenfattende rapport vedrørende plenarmødet den 28.-29. oktober 2002¹ i Bruxelles**

I. ÅBNING AF MØDET

1. Redegørelse fra formanden om det foreløbige udkast til en forfatningstraktat

Formanden redegjorde for det udkast til arkitektur for den fremtidige traktat, som præsidiet har udarbejdet. Han understregede, at dette udkast er et udkast til en forfatningstraktat, som afspejler stort set alles ønsker i konventet. Den valgte fremgangsmåde bygger på den brede konsensus, der blev opnået under debatten på det seneste plenarmøde om princippet om én enkelt juridisk person, og som har åbnet vejen for en sammenskrivning af traktaterne om Fællesskabet og Den Europæiske Union. En sådan enkelt tekst skal omfatte tre dele:

- en første del, der indeholder bestemmelser om den institutionelle arkitektur
- en anden del, der vedrører EU's politikker og foranstaltninger
- en tredje del, der indeholder de afsluttende bestemmelser og juridiske kontinuitetsbestemmelser, der normalt findes i denne type forfatningstekster.

¹ Et ordret protokollat fra plenarmødet findes på <http://european-convention.eu.int>.

- a) Første del, der indeholder de grundlæggende bestemmelser, og som altså må være særlig klar og rammende, skal indeholde en præambel og derudover fastlægge:
- hvad EU er for noget (definition og juridisk karakter)
 - hvorfor medlemsstaterne har besluttet at gå sammen (hvilke værdier og mål forener dem)
 - hvad det vil sige at være EU-borger, og hvilke grundlæggende rettigheder der gælder i EU
 - hvilke kompetencer EU har; det slås fast, at EU kun har de kompetencer, der tillægges det. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet præciseres nærmere
 - hvilke institutioner EU har
 - hvordan gennemførelsen af EU-foranstaltninger organiseres under hensyntagen til enkelhed, åbenhed og effektivitet
 - hvilke principper der gælder for det demokratiske liv i EU
 - EU's finanser
 - EU's optræden udadtil
 - forholdet mellem EU og dets nærområder
 - at EU er åbent for alle europæiske stater, der respekterer dets værdier og grundlæggende rettigheder og accepterer dets regler.
- b) Traktatens anden del om EU's politikker og foranstaltninger skal indeholde et betydeligt antal af bestemmelserne i de nuværende traktater. Der vil blive foretaget tekniske ændringer i artiklerne om EU's politikker, som er nødvendige for at bringe anden del i overensstemmelse med første del.
- c) Tredje del skal indeholde afsluttende bestemmelser og juridiske kontinuitetsbestemmelser. På baggrund af udkastet som helhed - der opfylder ønsket om en forenkling af traktatens arkitektur - forekommer det at være logisk og praktisk uundgåeligt at mene, at denne nye forfatningstraktat skal træde i stedet for de nuværende traktater. I så fald vil de afsluttende bestemmelser skulle omfatte bestemmelser, der sikrer juridisk kontinuitet i forhold til Fællesskabet og Den Europæiske Union.

Det dokument, der er udsendt som CONV 369/02, indeholder en anden del, der præciserer indholdet af bestemmelserne i traktatens grundlæggende del. Formålet hermed er at vise, hvordan udkastet til forfatningstraktat er opbygget, og hvilken placering de forskellige elementer skal have i teksten.

Formanden gjorde opmærksom på, at nogle af disse præciseringer svarer til retningslinjer, der allerede er kommet ud af konventets arbejde; andre afspejler forslag, der er blevet fremsat fra forskellig side, men som endnu ikke er blevet drøftet eller undersøgt nærmere. Spørgsmålet om, hvorvidt nogle af disse artikler vil komme til at indgå i den endelige tekst, og hvilket indhold de præcis vil få, skal konventets arbejde fremover afgøre.

Formanden oplyste, at præsidiet i løbet af de første måneder af 2003 på baggrund af resultaterne af plenardrøftelserne om anbefalingerne i arbejdsgruppernes rapporter vil fremlægge dele af traktatudkastet, hvori der er taget hensyn til de elementer, som der opnås enighed om. De forskellige elementer vil således efterhånden blive indarbejdet i forfatningsstrukturen, og konventet vil på denne måde kunne nå frem til sit mål.

2. De nationale parlamenters rolle

- debat om rapporten fra Gruppe IV vedrørende Nationale Parlamenter, der har Gisela Stuart som formand
(CONV 353/02)

Arbejdsgruppens formand Gisela Stuart redegjorde for de konklusioner, som gruppen er nået frem til, jf. dens endelige rapport (jf. CONV 323/02). Gruppen havde anskuet de nationale parlamenters rolle ud fra tre hovedsynsvinkler: kontrol med deres regerings handlinger i Rådet, kontrol med anvendelsen af nærhedsprincippet og multilaterale interparlamentariske netværks eller mekanismers rolle og funktion.

Formanden oplyste, at gruppen havde konkluderet, at de nationale parlamenters pligt først og fremmest er at holde deres regeringer ansvarlige, når de træffer beslutninger på europæisk plan. Der var generel enighed i gruppen om, at udveksling af bedste praksis med kontrolmodeller vil være nyttig med henblik på forbedring af de nationale ordninger. Gruppen mente desuden, at åbenhed i

Rådets arbejde, når det lovgiver, er af afgørende betydning for en effektiv kontrol fra de nationale parlamenters side. Gruppen havde fremsat en række anbefalinger til gennemførelsesforanstaltninger, herunder styrkelse af bestemmelserne i den protokol om de nationale parlamenters rolle, der er knyttet som bilag til Amsterdam-traktaten. Med hensyn til nærhed tilsluttede gruppen sig generelt konklusionerne fra den arbejdsgruppe, der har Iñigo Mendez de Vigo som formand. Endelig fremsatte gruppen en række anbefalinger om strukturering af forbindelserne mellem de nationale parlamenter og Europa-Parlamentet. Formanden understregede, at det overordnede mål for gruppens anbefalinger er at få de nationale parlamenter inddraget i EU i højere grad, at fremme en følelse af ejerskab og at give dem en konkret mulighed for indflydelse på en konstruktiv måde uden at forsinke lovgivningsprocessen på europæisk plan. Formanden understregede, at gruppen er nået til enighed om mange spørgsmål, men at dens medlemmer mener, at der må afholdes en plenardebate om institutionelle spørgsmål, inden de kan tage klar stilling til forslag om et nyt forum, der bringer de nationale parlamenter og Europa-Parlamentet sammen for at drøfte f.eks. EU's mere overordnede politiske retningslinjer og strategi.

Den generelle debat efter redegørelsen viste, at der er bred støtte blandt konventsmedlemmerne til arbejdsgruppens rapport og anbefalinger. Følgende kan fremhæves fra debatten med hensyn til bestemte elementer i rapporten:

Der var en udbredt erkendelse af, at det er vigtigt, at de nationale parlamenter i højere grad inddrages i EU's aktiviteter: flere medlemmer slog til lyd for en specifik anerkendelse af deres rolle i den fremtidige forfatningstraktat. De nationale parlamenters rolle i bestræbelserne på at bringe EU tættere på borgerne blev understreget.

De anbefalede foranstaltninger til forbedring af den nationale parlamentariske kontrol fik bred tilslutning, idet det dog overlades til den enkelte medlemsstat at organisere den konkrete nationale kontrol i overensstemmelse med dens egne forfatningsmæssige krav og parametre: hurtig adgang til såvel høringsdokumenter som lovgivningsforslag ved direkte fremsendelse til de nationale parlamenter blev betragtet som et vigtigt skridt. Det blev fremhævet, at anbefalingerne i rapporten var konkrete og hurtigt kunne gennemføres. Mange talere understregede, at det for en effektiv parlamentarisk kontrol med regeringernes handlinger i Rådet er meget vigtigt, at der er fuld åbenhed i Rådets arbejde, når det udøver sin lovgivende funktion, og de gav deres støtte til arbejdsgruppens anbefalinger på dette punkt.

Gruppens godkendelse af konklusionerne fra Arbejdsgruppen vedrørende Nærhedsprincippet blev noteret med tilfredshed af et stort antal medlemmer, hvoraf mange understregede betydningen af at inddrage de nationale parlamenter på et tidligt tidspunkt i lovgivningsproceduren. Flere medlemmer kunne tilslutte sig forslagene i arbejdsgruppens rapport om at styrke nærhedsmekanismen yderligere. De henviste især til sammenhængen mellem nærhed og proportionalitet og til forslaget om ikke at begrænse retten til at indbringe en klage til de nationale parlamenter, der på et tidligt tidspunkt har afgivet en begrundet udtalelse. Nogle medlemmer gav på ny udtryk for det synspunkt, at regioner med lovgivningsbeføjelser bør har ret til at indbringe en klage på de områder, hvor de har kompetence. Et medlem udtalte, at han fortsat stiller sig skeptisk til en mekanisme til hurtig varsling.

Flere medlemmer understregede betydningen af netværk og udveksling af bedste praksis mellem de nationale parlamenter; de så dette som endnu et middel til at øge de nationale parlamenters opmærksomhed om EU's aktiviteter og til at styrke deres kapacitet til at foretage en effektiv kontrol. De mente, at COSAC, som formentlig vil blive reformeret og styrket, vil kunne spille en vigtig rolle i den sammenhæng. Nogle foreslog, at der oprettes et mindre COSAC-sekretariat.

Arbejdsgruppens anbefaling om i traktaten at formalisere konventsmetoden som en mekanisme, der skal tages i anvendelse forud for fremtidige traktatændringer, blev positivt modtaget. Nogle foreslog, at konventer ikke nødvendigvis skal begrænses til forberedelse af fremtidige traktatændringer og regeringskonferencer, men eventuelt kunne have et videre arbejdsfelt.

Meget af debatten bestod i drøftelser om, hvordan de nationale parlamenter kan inddrages i EU-debatten om overordnede strategiske og politiske spørgsmål. Idéerne på dette område omfattede - ud over konventsmodellen - organisering af europæiske uger hvert år som et fælles vindue for en europæisk debat i de enkelte medlemsstater, organisering af interparlamentariske konferencer om specifikke spørgsmål og oprettelse af en kongres.

Et betydeligt antal talere var ikke tilbøjelige til at gå ind for oprettelse af nye institutioner eller organer, fordi det vil kunne komplicere den institutionelle arkitektur yderligere, og satte i den forbindelse spørgsmålstejn ved rollen for en kongres, der med jævne mellemrum bringer nationale parlamentarikere og medlemmer af Europa-Parlamentet sammen. Flere talere mente, at konventet bør udsætte drøftelsen om spørgsmålet til den bredere institutionelle debat, der skal finde sted på et senere tidspunkt. Nogle fandt det vigtigt at have en klar og præcis idé om en eventuel ny mekanisme eller et eventuelt nyt organs mål og funktioner: nogle mente, at muligheden for at indkalde et konvent sammen med andre eksisterende muligheder for etablering af netværk mellem nationale parlamentarikere og medlemmer af Europa-Parlamentet vil være tilstrækkelig.

En række talere støttede dog idéen om en kongres, forudsat at den ikke vil få nogen lovgivningsbeføjelser. Der blev fremsat forslag til, hvordan en sådan kongres eventuelt vil kunne fungere. Det blev fremført, at et sådant forum vil kunne sikre øget demokratisk kontrol med Det Europæiske Råd, og det bør betragtes som komplementært i forhold til Europa-Parlamentet. De, der gav udtryk for interesse for idéen om en kongres, havde delte meninger om, hvorvidt den skal spille en rolle i forbindelse med udnævnelser.

Formanden drog som afslutning på debatten følgende konklusioner:

- Der kunne konstateres bred enighed om, at det er vigtigt med en større inddragelse af de nationale parlamenter i EU's aktiviteter, og at de skal have en rolle i forbindelse med den fremtidige forfatningstraktat.
- Deres inddragelse bør især ligge i en effektiv kontrol med de nationale regerings handlinger: arbejdsgruppens forslag om, at tekster skal fremsendes direkte, og andre praktiske foranstaltninger blev derfor positivt modtaget og støttet på plenarmødet.
- Støtten til anbefalingerne fra Arbejdsgruppen vedrørende Nærhedsprincippet og oprettelsen af en mekanisme til hurtig varsling blev bekræftet.
- Der var enighed om, at mulighederne for konsultation og udveksling af bedste praksis mellem de nationale parlamenter må styrkes.
- Der blev givet udtryk for flere idéer med hensyn til, hvordan de nationale parlamenter i højere grad kan inddrages i drøftelserne om EU's overordnede retningslinjer, herunder en formalisering af konventsmetoden i forfatningstraktaten, organisering af europæiske uger, interparlamentariske konferencer om specifikke spørgsmål og oprettelse af en kongres, hvor nationale parlamentarikere og medlemmer af Europa-Parlamentet mødes med jævne mellemrum. Konventet vil skulle undersøge nærmere, hvilken rolle og hvilke funktioner en kongres eventuelt skal have: efter formandens opfattelse vil en sådan kongres kunne spille en vigtig rolle ved at inddrage erfarne nationale parlamentarikere, sammen med Europa-Parlamentet, i orienteringen af offentligheden om drøftelser om større spørgsmål (f.eks. udvidelser). Konventet vender tilbage til disse spørgsmål.

3. **Redegørelse fra Klaus Hänsch om forløbet af arbejdet i Gruppe VI vedrørende Økonomisk Governance**
4. **Redegørelse fra Henning Christophersen om forløbet af arbejdet i Gruppe V vedrørende Komplementær Kompetence**

Konventet fik mundtlige redegørelser for arbejdet i hver af disse to grupper, som fremlægger deres rapporter på næste møde (7.-8. november).

5. **Chartret om grundlæggende rettigheder**

- debat om rapporten fra Gruppe II, der har Antonio Vitorino som formand (CONV 354/02)

Den arbejdsgruppe, der har kommissær Antonio Vitorino som formand, er blevet anmodet om at drøfte

- fremgangsmåden ved og følgerne af en eventuel indarbejdelse af chartret i traktaterne
- fremgangsmåden ved og følgerne af EF's/EU's eventuelle tiltrædelse af den europæiske menneskerettighedskonvention ("EMK")
- gruppen har desuden drøftet spørgsmålet om effektive retsmidler og enkeltpersoners adgang til EF-Domstolen.

Som indledning på debatten lykønskede formanden alle gruppens medlemmer og dens formand med, at de havde formået at udarbejde en rapport med så bred opbakning. De vigtigste elementer i rapporten var ifølge Antonio Vitorinos redegørelse følgende:

Gruppen understregede, at den politiske beslutning om indarbejdelse af chartret i traktaterne skal træffes af konventet. Samtlige gruppens medlemmer gav enten deres fulde støtte til indarbejdelse i en form, som gør chartret juridisk bindende og giver det forfatningsmæssig status, eller udelukkede ikke at overveje en sådan indarbejdelse positivt.

Hvad fremgangsmåden ved en eventuel indarbejdelse angår er de grundlæggende muligheder følgende: **enten** indsættelse af teksten til chartrets artikler i begyndelsen af forfatningstraktaten eller i et afsnit eller kapitel i traktaten; **eller** indsættelse af en passende henvisning til chartret i en artikel i forfatningstraktaten; en sådan henvisning vil kunne kombineres med, at chartret gøres til bilag til forfatningstraktaten eller knyttes til den, enten som en specifik del af forfatningstraktaten, som kun indeholder chartret, eller som en separat retsakt (f.eks. i form af en protokol). Ifølge et medlem af gruppen kunne der anvendes en "indirekte henvisning" til chartret for at gøre det retligt bindende uden at give det forfatningsmæssig status.

Efter gruppens opfattelse er chartrets indhold i sin substans udtryk for en konsensus, som det foregående konvent (der i forbindelse med chartret om grundlæggende rettigheder blev kaldt "forsamlingen") nåede frem til: gruppen anbefalede ingen substantielle ændringer. For at gøre det fuldstændig klart og uangribeligt havde de dog udarbejdet og forelagt forslag til tilpasninger af visse horizontale bestemmelser i chartret. De havde også drøftet andre spørgsmål: chartrets præambel, præsidiumforklaringernes rolle og artikel 6, stk. 2.

For så vidt angår fremgangsmåden ved og følgerne af EF's/EU's eventuelle tiltrædelse af EMK gik samtlige medlemmer af gruppen enten stærkt ind for en forfatningsmæssig bemyndigelse af EU til at tiltræde EMK eller var rede til at overveje en sådan positivt. I forbindelse med dette spørgsmål insisterede gruppen på to punkter: opretholdelse af EU-rettens og Luxembourg-domstolens autonomi og indførelse af tekniske beskyttelsesforanstaltninger for at gøre det klart, at en tiltrædelse ikke vil ændre på kompetencefordelingen mellem EU og medlemsstaterne.

Gruppen drøftede også EU's nuværende system af retsmidler, som står til rådighed for enkeltpersoner, især på baggrund af den grundlæggende ret til effektiv domstolsbeskyttelse. Gruppen henledte i den forbindelse konventets opmærksomhed især på spørgsmålet om, hvorvidt betingelserne for direkte adgang til Domstolen for enkeltpersoner (artikel 230, stk. 4, i TEF) skal reformeres for at sikre effektiv domstolsbeskyttelse. Gruppen undlod at komme med konkrete anbefalinger: den henviste i stedet spørgsmålet om en eventuel reform af artikel 230, stk. 4, i TEF til yderligere drøftelse i konventet i en passende kontekst.

Under den generelle debat gav talerne over hele linjen udtryk for tilfredshed med arbejdsgruppens konklusioner og glædede sig over, at arbejdsgruppen og dens formand havde formået at udarbejde en rapport med så bred opbakning om et komplekst spørgsmål, som tidligere har givet anledning til betænkeligheder og uoverensstemmelser.

Et meget bredt flertal af talerne gik ind for at indarbejde chartret i forfatningstraktaten, således at chartret bliver en juridisk bindende tekst med forfatningsmæssig status, eller de erklærede, at de på grundlag af den fælles forståelse, der var opnået, og de betingelser, der var fastlagt i gruppen, nu var rede til positivt at overveje en sådan indarbejdning og slå en streg over de hidtidige uoverensstemmelser. Det blev erklæret, at de grundlæggende rettigheder er en hjørnesten som gennem indarbejdning af chartret vil indtage sin retmæssige plads i EU's fremtidige forfatning, og at en sådan indarbejdning vil være en logisk følge af udviklingen fra et økonomisk fællesskab til en politisk union med fælles værdier.

Et medlem udtrykte tilfredshed med det nyttige og grundige tekniske arbejde, der er udført af gruppen, der har sørget for at udrede en lang række af de vanskelige spørgsmål, der rejses i forbindelse med chartret, og erklærede, at den politiske afgørelse om indarbejdning til sin tid bør træffes på et plenarmøde. Et andet medlem henviste til de fortsatte betænkeligheder i forbindelse med chartret, navnlig bestemmelserne om beskæftigelse samt sociale og arbejdsmarkedsmæssige spørgsmål.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorledes chartret rent konkret skal indarbejdes, gik en række talere ind for at indsætte chartrets artikler i forfatningstraktaten (mulighed "a" i gruppens rapport). Ifølge disse talere vil dette gøre de grundlæggende rettigheder mere synlige i forfatningstraktaten og klart gøre borgerne opmærksom på, hvor stor symbolværdi de har.

Flere andre medlemmer af konventet foretrak den anden grundlæggende mulighed i gruppens rapport, dvs. at indføje en passende henvisning til chartret i en artikel i forfatningstraktaten og, som nogle tilføjede, indsætte den som bilag eller knytte den til traktaten som en separat retsakt. Disse talere argumenterede for, at denne fremgangsmåde ville være den mest hensigtsmæssige for at opnå en kort og læsevenlig traktat, i højere grad bevare chartrets integritet og udgå visse tekniske komplikationer i forbindelse med en direkte indsættelse af chartrets tekst i traktaten.

Langt færre talere foretrak en "indirekte" henvisning i en artikel i traktaten til chartret som kilde til fortolkning af de grundlæggende rettigheder som generelle principper for EU-lovgivningen, idet de fremførte, at ikke alle artikler i chartret på samme måde kan udløse rettigheder, som borgerne kan påkalde sig for en domstol, eller at nogle rettigheder i chartret bør formuleres mere præcist.

De fleste talere udtrykte støtte til de redaktionelle tilpasninger af chartrets horisontale bestemmelser, som gruppen har foreslået, og de glædede sig over, at disse tilpasninger ikke ændrer chartrets substans. En række talere hilste det velkommen, at tilpasningerne forbedrer retssikkerheden og tydeligheden og gør det muligt for forskellige retstraditioner at finde sig til rette i chartret, således at vejen kan banes for, at chartret bliver juridisk bindende. Andre talere gav udtryk for, at de ændrede horisontale bestemmelser, som gruppen har foreslået, ikke var nødvendige og kun indeholdt indlysende sandheder, men at de ikke kunne skade og derfor kunne accepteres, hvis de kunne bidrage til at skabe enighed om indarbejdelse af chartret som en juridisk bindende tekst.

Nogle medlemmer gav imidlertid udtryk for forbehold med hensyn til de ændringer af de horisontale artikler, som gruppen har foreslået, fordi de anså dem for unødvendige, eller fordi de kunne udvide den beskyttelsesstandard, der lægges op til i chartret, og være i strid med det grundlæggende princip om respekt for chartrets indhold. Det blev navnlig fremført, at forslaget til artikel 52, stk. 5, om virkningerne af chartrets "principper" kunne opfattes som værende i strid med forpligtelsen i artikel 51, stk. 1, til at overholde disse principper og til at fremme anvendelsen heraf, og at det i u hensigtsmæssigt omfang begrænser retskraften af disse principper, som ifølge de pågældende medlemmer generelt burde kunne indbringes for en domstol, og ikke kun i forbindelse med handlinger, der specifikt gennemføres som led i iværksættelsen af principperne. Et medlem mente, at der var tale om tvetydighed i formuleringen "under iagttagelse af nærhedsprincippet" i chartrets artikel 51, stk. 1, tvivlede på muligheden for at håndhæve visse af chartrets bestemmelser og understregede behovet for at få oplyst, hvilke af chartrets artikler der indeholder henholdsvis rettigheder og principper.

En række talere understregede behovet for at fastholde chartrets præambel, som indeholder vigtige udsagn om EU's grundlæggende karakter, og som repræsenterer en velfabulanceret politisk konsensus, som blev opnået i det foregående konvent. Disse medlemmer opfordrede derfor til, at præambelen indarbejdes i eller anvendes som præambel til forfatningstraktaten.

Flere talere understregede betydningen af de "forklaringer", som var blevet udarbejdet på initiativ af præsidiets for det foregående konvent. Som understreget af nogle talere har disse "forklaringer" ingen retskraft, men de er særdeles nyttige som støtte for fortolkningen, bl.a. for domstolene og myndighederne i kandidatlandene, som ikke deltog i udarbejdelsen af charteret, eller som en vital del af den samlede politiske aftale om charteret. I dette perspektiv var der talere, som hilste det velkommen, at gruppen anbefaler at indarbejde de forklaringer, som arbejdsgruppen har givet vedrørende

de tekniske ændringer af charteret, i de oprindelige "forklaringer". Et medlem henviste imidlertid til, at "forklaringerne" udelukkende var blevet udarbejdet under præsidiets ansvar, og at de ikke forpligtede det foregående konvent, som havde besluttet ikke at drøfte dem.

Et stort flertal af talerne støttede indsættelsen i forfatningstraktaten af en forfatningsmæssig bemyndigelse, der sætter EU i stand til at tiltræde EMK. Adskillige talere udtrykte i den forbindelse tilfredshed med den fælles forståelse, der var opnået i gruppen, om nøglespørgsmål i forbindelse med tiltrædelsen af EMK; det blev ikke mindst understreget, at EU-rettens autonomi og Domstolens stilling ikke vil blive undergravet af tiltrædelsen; at det ved hjælp af visse beskyttelsesforanstaltninger vil blive klart, at det retlige omfang af tiltrædelsen vil blive begrænset til EU's kompetenceområder, uden at dette fører til udvidelse af disse kompetenceområder; og at medlemsstaternes holdninger til EMK og de dertil knyttede protokoller ikke vil blive berørt. En punkt, som flere gange blev fremdraget, var, at indarbejdelsen af charteret og EU's tiltrædelse af EMK ikke bør anses for at være alternative muligheder, men komplementære initiativer, som tilsammen fører til en situation, der kan sammenlignes med den, der kendes fra de nationale retssystemer.

I den forbindelse understregede en række talere, at de i høj grad lagde vægt på, at EU tiltræder EMK, og de henviste til de væsentligste argumenter for en tiltrædelse i gruppens rapport. Nogle betegnede EU's tiltrædelse af EMK som nødvendig, hvis chartret bliver juridisk bindende, for at sikre en hensigtsmæssig løsning på problemet med forholdet mellem de to europæiske domstole; der blev også opfordret til, at der i forbindelse med forfatningstraktaten vedtages en politisk erklæring til fordel for tiltrædelse.

Andre medlemmer var af den opfattelse, at konventet bør nøjes med at udarbejde et retsgrundlag, der bemyndiger EU til at tiltræde EMK, og overlade afgørelsen om indledning af tiltrædelsesforhandlinger og de nærmere bestemmelser til EU-institutionerne (på grundlag af enstemmighed i Rådet); et af disse medlemmer påpegede, at det inden en sådan afgørelse bør undersøges, om en sådan tiltrædelse er mulig uden at begrænse EU-rettens autonomi, påvirke medlemsstaternes individuelle holdninger til EMK eller udvide EU's kompetence.

Et lille antal medlemmer gav udtryk for forbehold med hensyn til tanken om, at EU skal tiltræde EMK, og de opfordrede til yderligere overvejelser af, om et sådant skridt ikke vil medføre en uhenigtsmæssig forlængelse af domstolsprocedurerne eller indebære en fare for udvidelse af EU's kompetence eller undergravning af Domstolen.

Adskillige talere understregede betydningen af effektive appelmuligheder, og de opfordrede til en udvidelse af enkeltpersoners ret til at indbringe sager for EF-Domstolen, eller de anmodede om en nærmere drøftelse af dette spørgsmål. Det blev fremført, at der i øjeblikket er lakuner i beskyttelsen som følge af de strenge betingelser, der er fastsat i EF-traktatens artikel 230, stk. 4, det forhold, at denne artikel kun omtaler klager over institutionerne og ikke over EU-organer, samt de nuværende begrænsninger i kompetencen på området retlige og indre anliggender. Et medlem opfordrede til styrkelse af Den Europæiske Ombudsmand for at øge beskyttelsen af borgernes klager.

I en afsluttende erklæring som svar på udtalelser, der var fremsat under drøftelserne, understregede formanden for arbejdsgruppen, at arbejdsgruppens konsensusrapport var resultatet af et kompromis. Han forklarede, at tekstforslaget til artikel 52, stk. 4, ville nedfælde den fremgangsmåde i chartret, som Domstolen allerede følger, nemlig, at de fælles forfatningsmæssige traditioner ikke forpligter Domstolen til at holde sig til en mindste fællesnævner, men derimod til at angive medlemsstaternes fælles værdier, som ikke nødvendigvis er angivet med samme omfang og betydning i alle forfatningerne. Han understregede endvidere, at chartret allerede foretager en klar og udmærket sondring mellem subjektive rettigheder og principper, der ikke tildeler "self-executing" rettigheder til konkrete fordele, men som kræver iværksættelseshandlinger, en sondring, som blot vil blive endnu tydeligere i den nye bestemmelse. For så vidt angår "forklaringerne" til chartret bekræftede han, at det vil blive nødvendigt at føje gruppens forklaringer til de oprindelige "forklaringer", efterhånden som konventets arbejde skrider frem; han ville være parat til at påtage sig dette arbejde med at udarbejde en konsolideret udgave i snævert samråd med medlemmerne af arbejdsgruppen og forelægge den for præsidiet. Endelig mente formanden for arbejdsgruppen ikke, at en tiltrædelse af EMK ville medføre yderligere forsinkelse af betydning i de retlige procedurer, da borgerne allerede i dag i forbindelse med nationale procedurer vedrørende EU-lovgivningen kan påberåbe sig EMK og forelægge spørgsmålet for domstolen i Strasbourg; en tiltrædelse vil i sådanne sager imidlertid gøre det muligt for Union som den, der påstås at have krænket menneskerettighederne, at forsvare sine handlinger i stedet for at tvinge medlemsstaterne til at varetage forsvaret. Han mente endvidere ikke, at det ville være rimeligt, hvis EU, som over for kandidatlandene har fastsat tiltrædelse af EMK som betingelse for medlemskab, ikke selv er rede til at tage det samme skridt.

Formanden takkede igen Antonio Vitorino og udtrykte sin fulde støtte til hans sammenfatning af og reaktioner på debatten.

6. Indledende debat om det foreløbige udkast til en forfatningstraktat

Medlemmerne af konventet fremsatte deres indledende synspunkter med hensyn til det foreløbige udkast til traktat, som formanden havde fremlagt på vegne af præsidiet.

Den fremtidige traktats arkitektur fik en velvillig modtagelse; traktatens struktur blev anset for god, og de centrale elementer, nemlig den forfatningsmæssige karakter, det forhold, at der er tale om én enkelt traktat, den eksplicite tildeling af status som en enkelt juridisk person, klarheden samt læsevenligheden af det centrale gennemgående element fik ros af medlemmerne, som anså det for at være et modigt initiativ, der lever op til konventets og borgernes forventninger.

Der blev desuden fremsat mere specifikke bemærkninger:

- flere medlemmer af konventet understregede betydningen af de substanslementer, navnlig vedrørende de institutionelle spørgsmål, der skal føjes til strukturen; nogle anede allerede omridset af et velafbalanceret kompromis i udkastet til arkitektur; andre gjorde deres tilslutning til strukturen betinget af en aftale om den løsning, der i sidste ende findes på de institutionelle spørgsmål
- nogle medlemmer af konventet understregede med tilfredshed, at det foreløbige udkast endelig vil kunne give borgerne en opfattelse af, at de er del af en politisk union og ikke blot af et indre marked
- nogle medlemmer af konventet foreslog, at der i artikel 1 henvises til folkene og ikke udelukkende til staterne; det blev desuden foreslået at tilføje, at EU's borgere er forenet af de samme værdier
- nogle medlemmer udtrykte betænkeligheder med hensyn til sprogbrugen i artikel 14, andet led (idet de frygtede at udtrykket "foranstaltninger, der gennemføres af medlemsstaterne i fællesskab" bliver et tilbageskridt for visse fælles politikker)
- nogle medlemmer mente, at de nye politikker svarer til EU's reelle prioriteter, men at de er af en anden karakter end fællesskabspolitikkerne, og at de derfor bør være omfattet af særlige procedurer
- flere fremhævede betydningen af at understrege EU's multikulturelle karakter i traktaten, og nogle nævnte ligestillingen mellem mænd og kvinder
- et antal medlemmer anså debatten om et nyt navn til det nye Europa for nyttesløs, da betegnelsen Den Europæiske Union nu er indarbejdet i borgernes sprogbrug

- nogle medlemmer udtrykte ønske om, at de nationale parlamenter nævnes i traktaten grundlæggende del
- der blev rejst spørgsmål om statsborgerskab, kompetence, afsnittet om "forsvar" og artiklerne om kongressen og formandskabet for Rådet, de afsluttende bestemmelser og procedurerne for revision af traktaten.

Som svar på de bemærkninger og spørgsmål, der blev fremsat, kunne formanden

- understrege, at enhedstraktaten uden opdeling i søjler udgør et betydeligt fremskridt, hvilket dog ikke automatisk fører til ensartede procedurer og fremgangsmåder; der kan blive behov for specifikke procedurer afhængig af visse politikkers karakter
- bekræfte, at beslutningsprocedurerne og navnlig lovgivningsproceduren vil indgå i den grundlæggende del af traktaten
- understrege, at de nationale parlamenter ikke kan omtales som en EU-institution, men at de til gengæld vil blive nævnt i forbindelse med de procedurer, hvor de deltager (nærhedsprincippet)
- henvise til, at beføjelserne allerede er defineret i de nuværende traktater, men at de i højere grad vil blive systematiseret i den nye traktat
- påpege, at det fælles forsvar allerede findes som et mål for fremtiden i de nuværende bestemmelser i TEU (artikel 17)
- gentage, at medtagelsen af visse artikler og indholdet heraf kommer til at afhænge af debatterne i konventet; når de nævnes i strukturen, er det for at angive, hvor de eventuelt skal placeres.

Formanden konkluderede, at præsidiets fra begyndelsen af 2003 med udgangspunkt i de substans-elementer, der kommer frem efter debatten om arbejdsgruppernes konklusioner, kan arbejde videre med mere detaljerede forslag. De institutionelle spørgsmål, som det er nødvendigt at bevare overblikket over, vil ikke blive overdraget til arbejdsgrupper, men drøftet på plenarmøde.

II. NÆSTE MØDE I KONVENTET

Formanden meddelte, at næste møde i konventet afholdes torsdag den 7. november kl. 15.00 og fredag den 8. november kl. 9.30. Mødet er afsat til gennemgang af rapporter fra Arbejdsgruppen vedrørende Økonomisk Governance, Arbejdsgruppen vedrørende Komplementær Kompetence samt til debatten om "et socialt Europa".

DET EUROPÆISKE KONVENT
Plenarmødet den 28.-29 oktober 2002

TALERLISTE
efter indlæggenes rækkefølge

Mandag den 28. oktober

2. De nationale parlamenters rolle (CONV 353/02)
– debat om rapporten fra Gruppe IV vedrørende Nationale Parlamenter, der har
Gisela Stuart som formand

1. Erwin TEUFEL – Tyskland (parlamentet)
2. Dick ROCHE – Irland (regeringen)
3. Joschka FISCHER – Tyskland (regeringen)
4. Sören LEKBERG – Sverige (parlamentet)
5. Michel BARNIER – Kommissionen
6. Elmar BROK – Europa-Parlamentet
7. Pierre LEQUILLER Frankrig (parlamentet)
8. Henrik HOLOLEI – Estland (regeringen)
9. Kimmo KILJUNEN – Finland (parlamentet)

(Blåt kort: Caspar EINEM)

10. Jürgen MEYER – Tyskland (parlamentet)
11. Andrew DUFF – Europa-Parlamentet
12. Alfonso DASTIS – Spanien (regeringen)
13. Tunne KELAM – Estland (parlamentet)
14. Aloiz PETERLE – Slovenien (parlamentet)
15. Henrik Dam KRISTENSEN – Danmark (parlamentet)
16. Mesut YILMAZ – Tyrkiet (regeringen)

(Blåt kort: Giuliano AMATO)

17. Eduarda AZEVEDO – Portugal (parlamentet)
18. Hubert HAENEL – Frankrig (parlamentet)
19. Pervenche BERES – Europa-Parlamentet

(Blå kort:

Peter HAIN, Neil Mac CORMICK, Danny PIETERS, Lord MCLENNAN, Ben FAYOT, Elio DI
RUPO, Johannes VOGGENHÜBER)

20. Proinsias DE ROSSA – Irland (parlamentet)

21. Josep BORRELL FONTELLES – Spanien (parlamentet)
 22. Matti VANHANEN – Finland (parlamentet)
 23. Iñigo MENDEZ de VIGO – Europa-Parlamentet
 24. Hanja MAIJ-WEGGEN – Europa-Parlamentet
 25. Dalia KUTRAITE-GIEDRAITIENE – Litauen (parlamentet)
 26. Gianfranco FINI – Italien (regeringen)
 27. Pierre MOSCOVICI – Frankrig (regeringen)
 28. Ali TEKIN – Tyrkiet (parlamentet)
 29. William ABITBOL – Europa-Parlamentet
 30. David HEATHCOAT-AMORY – Det Forenede Kongerige (parlamentet)
- (Blå kort: John BRUTON, Lord TOMLINSON, Iñigo MENDEZ DE VIGO)*
31. Pierre CHEVALIER – Belgien (regeringen)
 32. Alberto COSTA – Portugal (parlamentet)
 33. Lamberto DINI – Italien (parlamentet)
 34. Hannes FARNLEITNER – Østrig (regeringen)
 35. Frans TIMMERMANS – Nederlandene (parlamentet)
 36. Edvins INKENS – Letland (parlamentet)
 37. Panayotis DEMETRIOU – Cypern (parlamentet)

TALERLISTE
efter indlæggenes rækkefølge

5. Chartret om grundlæggende rettigheder (CONV 354/02)
– debat om rapporten fra Gruppe II, der har Antonio Vitorino som formand

1. Ernâni LOPES – Portugal (regeringen)
 2. Iñigo MENDEZ de VIGO – Europa-Parlamentet
 3. Alexander ARABADJIEV – Bulgarien (parlamentet)
 4. Andrew DUFF – Europa-Parlamentet
 5. René van der LINDEN – Nederlandene (parlamentet)
 6. Peter HAIN – Det Forenede Kongerige (regeringen)
 7. Ben FAYOT – Luxembourg (parlamentet)
 8. Olivier DUHAMEL – Europa-Parlamentet
 9. Jürgen MEYER – Tyskland (parlamentet)
 10. Alfonso DASTIS - Spanien (regeringen)
 11. Dick ROCHE – Irland (regeringen)
- (Blå kort: Caspar EINEM, S. KAUFFMANN)*
12. Diego LOPEZ GARRIDO – Spanien (parlamentet)
 13. Neli KUTSKOVA – Bulgarien (regeringen)
 14. Neil Mac CORMICK – Europa-Parlamentet
 15. A. Emre KOCAOĞLU – Tyrkiet (parlamentet)
 16. Hubert HAENEL – Frankrig (parlamentet)
 17. Reinhard RACK – Europa-Parlamentet
 18. Jozef OLEKSY – Polen (parlamentet)
 19. Timothy KIRKHOPE – Europa-Parlamentet
 20. Peter SERRACINO-INGLOTT – Malta (regeringen)
 21. Mihael BREJC – Slovenien (parlamentet)
 22. Gianfranco FINI – Italien (regeringen)
 23. Anne VAN LANCKER – Europa-Parlamentet
 24. Gabriel CISNEROS LABORDA – Spanien (parlamentet)
 25. Elena PACIOTTI – Europa-Parlamentet

26. Ingvar SVENSSON – Sverige (parlamentet)
27. Cristiana MUSCARDINI – Europa-Parlamentet
28. Pierre MOSCOVICI – Frankrig (regeringen)
29. Lena HJELM-WALLEN – Sverige (regeringen)
30. Niels PETERSEN – Danmark (parlamentet)

(Blå kort: Peter HAIN, Esko HELLE)

31. Alberto COSTA – Portugal (parlamentet)
32. Gijs de VRIES – Nederlandene (regeringen)
33. Henning CHRISTOPHERSEN – Danmark (regeringen)
34. Hanja MAIJ-WEGGEN – Europa-Parlamentet
35. John BRUTON – Irland (parlamentet)
36. Eleni MAVROU – Cypern (parlamentet)

Indledende debat om det foreløbige udkast til en forfatningstraktat

Formand Valéry Giscard d'Estaing

1. Klaus HÄNSCH – Europa-Parlamentet
2. Ana PALACIO – Spanien (regeringen)
3. Andrew DUFF – Europa-Parlamentet
4. Michel BARNIER - Kommissionen
5. Rytis MARTIKONIS – Litauen (regeringen)
6. Hubert HAENEL – Frankrig (parlamentet)
7. Josep BORRELL FONTELLES – Spanien (parlamentet)
8. Ernâni LOPES – Portugal (regeringen)
9. Gijs de VRIES – Nederlandene (regeringen)
10. Alan LAMASSOURE – Europa-Parlamentet
11. Peter HAIN – Det Forenede Kongerige (regeringen)
12. Rihards PIKS – Letland (parlamentet)
13. Danuta HŰBNER – Polen (regeringen)
14. Marco FOLLINI – Italien (parlamentet)
15. Dick ROCHE – Irland (regeringen)
16. Teija TIILIKAINEN – Finland (regeringen)
17. Marietta GIANNAKOU – Grækenland (parlamentet)
18. Hanja MAIJ-WEGGEN – Europa-Parlamentet
19. Elmar BROK – Europa-Parlamentet
20. Ben FAYOT – Luxembourg (parlamentet)
21. Michael FRENDÓ – Malta (parlamentet)
22. Linda McAVAN – Europa-Parlamentet
23. Lena HJELM-WALLEN – Sverige (regeringen)
24. Elio DI RUPO – Belgien (parlamentet)
25. Jens-Peter BONDE – Europa-Parlamentet
26. Pierre MOSCOVICI – Frankrig (regeringen)